

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
Приватна непрофитна високообразовна установа
самостојна висока стручна школа
БИЗНИС АКАДЕМИЈА СМИЛЕВСКИ – БАС
Скопје

П Р А В И Л Н И К

за практична настава на БАС

Скопје, февруари 2019

Врз основа член 60 став 1 алинеја 20 од Статутот на БАС и врз основа на Предлог Правилникот за практична настава на БАС (дел. бр. 0205-91/4 од 22.02.2019 година), Органот на основачи на БАС на ден 27.02.2019 година го донесе следниов

Правилник за практична настава на БАС

1. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Со овој Правилник се уредува начинот и условите за организирање на практичната настава на БАС, конкретно начинот и условите на организирање и реализирање на програмите за практична настава на БАС: бизнис лабораторија, теренска студентска практика 1, 2 и 3, феријална теренска студентска практика за редовните студенти на прв циклус на студии на БАС, начинот на организирање на практичната настава за вонредните студенти, се пропишуваат задачите и се уредуваат односите со партнерските организации каде се изведува практичната настава, се пропишуваат задачите и се уредуваат односите со менторите за практична настава, се пропишуваат задачите и се уредуваат односите со координаторите за практична настава, се утврдуваат активностите на студентите, се утврдува времето, рокот за реализирање на практичната настава и сл.

2. ПРОГРАМИ ЗА ПРАКТИЧНА НАСТАВА

Член 2

(1) Практичната настава за редовните студенти на БАС се изведува преку 6 (шест) различни програми и тоа: бизнис лабораторија (БЛ), теренска студентска практика 1 (ТСП1), теренска студентска практика 2 (ТСП2), теренска студентска практика 3 (ТСП3), феријална теренска студентска практика (ФСП) и теренска студентска практика за вонредни студенти (ТСП-В).

2.1. Бизнис лабораторија

Член 3

(1) Во текот на прв семестар, студентите реализираат интегрирана практична настава која се состои од Бизнис лабораторија (БЛ) и Теренска студентска практика 1 (ТСП1).

(2) Студентите реализираат вкупно 12 средби во семестарот од кои 7 се дел од БЛ каде студентите ќе работат на развивање на практични вештини преку бизнис-игри, симулации, играње улоги и слично, додека останатите 5 средби се теренски посети на партнерски организации (во понатамошниот текст ПО) на БАС.

(3) Бизнес лабораторија е програма која опфаќа основни деловни концепти предадени преку кооперативно-конкурентски бизнис игри и работа на студентите во виртуелни компании преку кои студентите ги совладуваат вештините за: планирање, организирање, делегирање, контрола, преговарање, убедување, презентирање, буџетирање, проектен менаџмент, кризен менаџмент и стресни ситуации и сл. Целта на оваа програма е да ги подготви студентите за реалната практична настава, преку симулирање и практикување на менаџерски компетенции во безбедна средина кадешто се учи од грешките.

2.2. Теренска студентска практика 1 – ТСП1

Член 4

(1) ТСП 1 е програма за практична настава кадешто студентите заедно со Координаторот за практична настава реализираат теренски посети на ПО на БАС. Целта на овие посети е посредно и непосредно запознавање на студентите со организациите (партнерските организации), нивната вертикална и хоризонтална структура, нивната намера, визија, мисија, стил на менаџирање и слично. Покрај ова, целта на ТСП1 е студентите да направат поврзување на теоретските концепти што ги обработуваат на бизнис лабораторијата со реалната практика во компаниите.

(2) Средбите се одвиваат наизменично, а деталите се разработени во оперативната програма која ја изработува Координаторот за практична и ја доставува до Наставничкиот совет на БАС за одобрување најдоцна три недели пред почеток на семестарот.

(3) Во текот на вториот семестар студентите ја реализираат само ТСП1 програмата која се состои од 10 теренски групни посети на ПО на БАС заедно со Координаторот за ПН. Координаторот за ПН изработува оперативна програма и ја доставува до Наставничкиот совет на БАС за одобрување најдоцна три недели пред почеток на семестарот.

2.3. Теренска студентска практика 2 – ТСП2

Член 5

(1) Програмата за теренска студентска практика 2 (ТСП2) се состои од вкупно 22 средби во текот на трети и четврти семестар во втора студиска година, а структурата на средбите е следната:

- 1) Една воведна инфо средба на почеток на трети семестар на која Координаторот за ПН им дава основни информации на студентите за текот на претстојната програма ТСП2;
- 2) Пет работни средби во БАС на кои ќе учествуваат истакнати стручњаци од практиката или гости предавачи со цел да им пренесат директно практично искуство на студентите;
- 3) Една рефлексивна средба со студентите на која се дискутираат претходните пет средби и колку овие средби им помогнале на студентите при стекнување на одредени сознанија поврзани со практичниот аспект на студиската програма;

- 4) Петнаесет теренски посети во партнерски организации (ПО), индивидуално или во мали групи, каде студентите се вклучуваат во работата на ПО под менторство на БАС менторот и реализираат практични задачи кои БАС менторот ги осмислува во координација со Координаторот за практична настава. Координаторот за практична настава може практичните задачи да ги добива и во координација со наставниците и соработниците на БАС;
- 5) Една завршна рефлексивна средба на крајот од четврти семестар со цел да се направи рефлексивна средба на ефектите од ТСП2 и научените лекции на студентите.

(2) Студентите за средбите задолжително водат рефлексивен дневник.

(3) Изгледот и задачите на рефлексивниот дневник ја утврдува координаторот за практична настава.

(4) Рефлексивниот дневник студентот го доставува до Координаторот за практична настава за проверка и истиот се архивира во неговото досие. Студентот, исто така, има обврска рефлексивниот дневник да го постави и на образовниот портал на БАС.

(5) Студентот има обврска да пополни евалвација за БАС менторот и да ја прикачи на соодветното место на образовниот портал.

(6) Оваа програма ја раководи Координаторот за практична настава.

(7) Координаторите за практична настава изготвуваат оперативна програма за ТСП 2 и ја доставуваат до Наставничкиот совет на одобрување најмалку три недели пред почетокот на семестрите.

2.4. Теренска студентска практика 3 – ТСП3

Член 6

(1) Програмата за теренска студентска практика 3 (ТСП3) се состои од вкупно 30 средби во текот на петти и шести семестар во третата студиска година, и тоа:

- 1) Две воведни средби на почеток на секој семестар од третата студиска година, каде што Координаторот за практична настава ги запознава студентите со предвидените активности и обврски за тековната пракса;
- 2) По десет средби во секој од двата семестри, индивидуално или во мали групи, каде студентите се вклучуваат во работата на ПО под менторство на БАС менторот и реализираат практични задачи кои БАС менторот ги осмислува во координација со Координаторот за практична настава. Координаторот за практична настава може практичните задачи да ги добива и во координација со наставниците и соработниците на БАС;
- 3) Два средби за рефлексивна средба, по една на средина од секој семестар каде што се прави осврт на текот на реализацијата на ТСП3 до тој момент;
- 4) Два средби, по една на крајот од секој семестар за пишување на рефлексивните дневници во БАС, со помош на Координаторот за ПН;
- 5) Две завршни средби, по една на крајот на семестарот за споделување на искуства од праксата помеѓу студентите.

(2) Студентите задолжително водат рефлексивен дневник за средбите.

- (3) Изгледот и задачите на рефлективниот дневник ја утврдува Координаторот за практична настава.
- (4) Рефлективниот дневник студентот го доставува до Координаторот за практична настава за проверка и истиот се архивира во неговото досие. Студентот, исто така, има обврска рефлективниот дневник да го постави и на образовниот портал на БАС.
- (5) Студентот има обврска да пополни евалвација за БАС менторот и да ја прикачи на соодветното место на образовниот портал.
- (6) Оваа програма ја раководи Координаторот за практична настава.
- (7) Координаторите за практична настава изготвуваат оперативна програма за ТСП 3 и ја доставуваат до Наставничкиот совет на одобрување најмалку 3 недели пред почетокот на семестрите.

2.5. Феријална студентска практика

Член 7

- (1) Програмата за Феријална студентска практика (ФСП) опфаќа практична настава на студентите во партнерските организации во времетраење од 15 работни денови во текот на летниот распуст помеѓу прва и втора и втора и трета година (вкупно 30 работни денови).
- (2) Во одредени случаи, оваа пракса може да се реализира и во текот на зимскиот распуст.
- (3) Оваа програма е наменета за сите редовни студенти на прв циклус на студии на БАС.
- (4) Програмата ја организира и со неа раководи Координаторот за практична настава, а студентите се под менторство на БАС менторите за практична настава од партнерските организации.
- (5) Координаторот за практична настава ја доставува програмата за одобрување до Наставничкиот совет на БАС најдоцна до крајот на месец мај во тековната студиска година.
- (6) Наставничкиот совет на БАС ја одобрува програмата за Феријална теренска студентска практика.
- (7) По завршувањето на оваа програма студентите треба да достават до Координаторот за практична настава рефлективен дневник потпишан од менторот и потврда за реализирана феријална студентска практика од страна на партнерската организација. Овие документи се архивираат во досието на студентот.
- (8) За оваа програма, студентот, исто така, има обврска да води рефлективен дневник. Рефлективниот дневник студентот го доставува до Координаторот за практична настава за проверка и истиот се архивира во неговото досие. Студентот, исто така, има обврска рефлективниот дневник да го постави и на образовниот портал на БАС.

2.6. Теренска студентска практика за вонредни студенти- ТСП-В

Член 8

(1) Вонредните студенти на БАС може да имаат обврска за реализирање на практична настава доколку тоа е предвидено со студиската програма на која се запишале.

3. ПАРТНЕРСКИ ОРГАНИЗАЦИИ

Член 9

(1) Субјектите каде се изведува практичната настава се партнерски организации со кои БАС има склучено Спогодба за практична настава.

(2) Преговорите и изборот за практична настава со потенцијалните партнерски организации ги води Координаторот практична настава.

(3) Спогодбата во име на БАС ја потпишува Координаторот за практична настава на БАС.

(4) Практичната настава може да се реализира и во субјекти со кои БАС нема потпишано спогодба за ТСП, односно во кои студентите сами ќе обезбедат приситап, но под услов пред почетокот на реализација на праксата со тие субјекти договорно да се уреди соработката помеѓу БАС и субјектот преку Координаторот за практична настава.

Член 10

(1) Обврските и бенефициите што ги добива партнерската организација со склучување на Спогодбата за практична настава се утврдуваат во самата спогодба.

4. МЕНТОРИ ЗА ПРАКТИЧНА НАСТАВА

Член 11

(1) Ментор за практична настава може да биде лице вработено во партнерска организација на БАС кое ги исполнува следниве услови:

- 1) Да биде на работна позиција која соодвествува со барањата на програмите за практична настава на БАС;
- 2) Да има минимум 2 години работно искуство на соодветната работна позиција;
- 3) Да е запознаен со програмите и обврските за ТСП на БАС. По информативната средба со Координаторот за практична настава добива потврда за БАС менторство;
- 4) Доколку БАС нема потпишано Спогодба за практична настава со организацијата во која работи кандидатот за ментор, тогаш кандидатот за ментор треба да обезбеди можност за потпишување на спогодба за практична настава помеѓу БАС и организацијата.

Член 12

(1) Обврски на БАС менторот за практична настава се:

- 1) Да обезбеди успешно спроведување на програмите за практична настава на БАС;
- 2) Да го менторира студентот за време на практичната настава согласно програмите за практична настава на БАС;
- 3) Да потпише потврда за реализирана практична настава;
- 4) Да обезбеди заверување на потврдата за реализирана практична настава од страна на партнерската организација;
- 5) Да го прегледа и потпише рефлексивниот дневник за феријална студентска практика;
- 6) Да извршува други активности кои ќе му ги делегира Координаторот за практична настава, а се однесуваат на успешно извршување на програмите за практична настава.

Член 13

(1) Бенефициите што ги добива БАС менторот за практична настава се уредени во менторскиот договор склучен помеѓу БАС и менторот или во Спогодбата практична настава склучена помеѓу БАС и партнерската организација.

5. КООРДИНАТОР ЗА ПРАКТИЧНА НАСТАВА

Член 14

(1) Координаторот за практична настава го избира Наставничкиот совет на БАС, а на предлог на Директорот на БАС.

(2) Координатор за практична настава се избира по еден за секоја локација одделно.

Член 15

(1) Координаторот за практична настава за својата работа е одговорен пред Директорот и Наставничкиот совет на БАС.

Член 16

(1) Координатор за практична настава може да биде лице кое:

- 1) Има завршено високо образование од областа на менаџментот;
- 2) Има способност за планирање, организирање, контролирање, координирање на работни процеси;
- 3) Има развиено соодветни комуникациски, организациски, преговарачки и административни вештини;
- 4) Може да планира, организира и реализира самостојно рефлексивни, менторски и обучувачки средби;
- 5) Има вештини за работа во групи/тимови и да има развивање на групна динамика;

- 6) И други услови предвидени во Правилникот за внатрешна организација и систематизација на работните места на БАС.

Член 17

(1) Координаторот за практична настава е овластен за потпишување на Спогодбите за практична настава со партнерските организации и менторските договори со БАС менторите за пракса.

Член 18

(1) Изборот на Координатор за практична настава е со важност од три години од донесувањето на одлуката за избор.

(2) Координаторот за практична настава има неограничено право на ре-избор, согласно потребите на БАС.

(3) Односот помеѓу БАС и Координаторот за практична настава се регулира со потпишување на договор за дело.

Член 19

(1) Обврски на координаторот за практична настава се:

- 1) Да изготви оперативни програми за секоја програма за практична настава;
- 2) Да ги достави програмите до Наставничкиот совет на БАС, според роковите дадени во претходните членови на овој Правилник;
- 3) Да направи распоред за сите програми за практична настава;
- 4) Да ги информира менторите и студентите за планираните посети;
- 5) Да врши контрола на програмите и изведбата на ТСП;
- 6) Да организира и спроведе индивидуална обука за ментори за практична настава;
- 7) Да подготви Упатници за реализирање на практична настава и да ги достави за потпис до Директорот на БАС;
- 8) Да ги провери и достави за архивирање потврдите за реализирана практична настава;
- 9) Да обезбеди реализирање на програмите за практична настава;
- 10) Континуирано да прави контрола реализацијата на практичната настава на терен;
- 11) Да дистрибуира, а потоа и да ги достави за архивирање рефлексивни дневници;
- 12) Да изготви и спроведе евалуација за квалитетот на менторскиот процес и менторите за пракса;
- 13) Да бара потенцијални партнерски организации за реализација на програмите за практична настава;
- 14) Да води база на партнерски организации и база на БАС ментори за практична настава;
- 15) Да води преговори со партнерските организации за склучување на Спогодба за практична настава;
- 16) На крајот од семестарот да поднесе Извештај за текот и активностите при реализирањето на практичната настава до Наставничкиот совет на БАС;

- 17) Две недели пред започнување на нареден семестар да достави до Наставничкиот совет на БАС листа на студенти кои успешно ги реализирале програмите за практична настава;
- 18) Да ги известува наставниците за исполнителноста на обврските од практичната настава како услов за полагање на испит/колоквиум;
- 19) Да одговара на барањата од надлежните институции или органи поврзани со практичната настава.

Член 20

(1) Работата на координаторот за практична настава се евалвира секој семестар од страна на студентите и менаџментот. Доколку координаторот за практична настава добие сумативна оценка помала од 3 на скала од 1 до 4, БАС го раскинува Договорот со координаторот и избира нов координатор.

6. ЕВИДЕНЦИЈА НА ПРАКТИЧНАТА НАСТАВА

Член 21

- (1) Пред почетокот на практичната настава координаторот го известува студентот за условите и начинот на реализирање на практичната настава.
- (2) Студентот се упатува да ги реализира формите на практична настава во партнерските организации преку Потврда за упатување за реализирање на практична настава која ја подготвува и издава Координаторот за практична настава за секој студент и секоја програма одделно.
- (3) Потврдата, од став (2) на овој член, ја потпишува Директорот на БАС. Во негово отсуство, потврдата ја потпишува Заменикот директор на БАС.
- (4) Составен дел на Потврдата за упатување за реализирање на практична настава е и Потврдата за реализирана практична настава која треба да биде потпишана и заверена од страна на менторот во партнерската организација или само од партнерската организација.

Член 22

- (1) За време на практичната настава студентот води рефлексивен дневник за секоја посета на партнерска организација.
- (2) Во однос на програмите ТСП2 и ТСП3, за да се стекне со право за полагање на вторите колоквиуми, односно испит, студентот има обврска да ги заврши следниве активности пред почеток на вторите колоквиуми и тоа:
 - 1) Да достави до Координаторот упатница со потпис од БАС менторот и печат на ПО;
 - 2) Да достави до Координаторот рефлексивен дневник со потпис од БАС менторот и печат на ПО најдоцна пред почетокот на колоквиумските недели за полагање на вторите колоквиуми;
 - 3) Истиот рефлексивен дневник да го прикачи на образовниот портал;
 - 4) Да прикачи евалвација за БАС ментор на портал.

(3) Доколку студентот не ги заврши обврските предвидени во став (2) од овој член го губи правото за полагање на вторите колоквиуми, а со право за полагање на испити во испитните рокови се стекнува откако ќе ги заврши обврските.

(4) Пред почеток на колоквиумската недела предвидена за полагање на вторите колоквиуми, Координаторот испраќа известување до предметните наставници за тоа кои студенти имаат право за полагање на колоквиумите.

(5) Координаторите за практична настава ги известуваат студентите кои немаат право да ги полагаат вторите колоквиуми/ испитите.

(6) Во однос на програмата ФСП, студентот треба да ги заврши активностите наведени во став 2 алинеја 1, 2, 3 и 4 од овој член, пред почеток на наредниот семестар, во спротивно не може да го запише семестарот, односно да следи настава.

(7) Во однос на програмите БЛ и ТСП1, студентите имаат право на две отсуства во прв и две отсуства во втор семестар за да можат да полагаат втори колоквиуми. Во спротивно студентите се упатуваат на полагање на испит.

7. ВРЕМЕТРАЊЕ НА ПРАКТИЧНАТА НАСТАВА

Член 23

(1) Практичната настава не може да биде пократка од 30 дена во текот на една студиска година согласно Законот за високо образование.

(2) Практичната настава не може да биде пократка од 3 и подолга од 8 часа во текот на еден ден.

(3) Феријалната студентска практика студентот треба да ја заврши најдоцна до 25ти септември во тековната година.

8. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 24

(1) За толкување на одредбите од овој Правилник е надлежен Органот на основачи на БАС.

Член 25

(1) Овој Правилник се однесува на сите студенти запишани на прв циклус на студии на БАС.

(2) Доколку со студиската програма, на која се запишани студентите, постојат разлики во уредувањето на практичната настава, тогаш практичната настава се изведува согласно студиската програма.

Член 26

(1) Правилникот влегува во сила од денот на донесувањето.

Орган на основачи:

Проф. д-р Цветко Смилевски

Виш пред. м-р Горазд Смилевски

Цена Смилевска